

Załącznik
do Uchwały Nr XXXI/282/2013
Rady Miejskiej w Rzgowie
z dnia 27 marca 2013 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rzgów na lata 2013-2015

I. Wstęp

Rodzina to najważniejsza, podstawowa grupa społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo. Jest naturalnym środowiskiem rozwoju, przygotowuje młode pokolenie do życia w społeczeństwie.

Obecnie rodzina stanowi w życiu dziecka pierwsze i naturalne środowisko wychowawcze. Jest podstawową formą opieki nad dzieckiem od jego urodzenia aż do uzyskania przez nie samodzielności. To właśnie tu dziecko zdobywa swoje pierwsze doświadczenia społeczne, uczy się określonych zachowań, norm postępowania, poznaje różnorodne formy, wzorce i nakazy. Rozwija swoją indywidualność, osobowość i psychikę. Rodzice są pierwszymi opiekunami i wychowawcami, stąd ich tak ogromny wpływ na późniejsze zachowanie potomka. To oni ponoszą odpowiedzialność za zaspakajanie potrzeb dziecka, dotyczy to przede wszystkim potrzeb emocjonalnych i materialnych.

Współczesna rodzina styka się z wieloma problemami w codziennym funkcjonowaniu tj.: alkoholizm, bezrobocie, przemoc, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Prowadzą one do dysfunkcji, dezorganizacji życia rodzinnego. Niemożność poradzenia sobie z istniejącymi, często powiązаныmi ze sobą problemami powoduje konieczność podjęcia działań pomocowych. Włączania się w życie rodzinne instytucji takich jak: ośrodek pomocy społecznej, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zespół interdyscyplinarny, policja, ośrodek zdrowia poprzez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, nauczycieli, pozwoli lepiej funkcjonować rodzinie, bowiem zamiast zastępować rodzinę w jej funkcjach należy ją najpierw wesprzeć i wspomóc aby mogła prawidłowo samodzielnie funkcjonować. Stąd też założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rzgów na lata 2013-2015, zwanego dalej Programem jest wsparcie rodziny naturalnej w jej własnym środowisku na etapie pierwszego kryzysu i trudności w wywiązywaniu się z zadań wobec dziecka.

II. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań

Realizacja polityki wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej opiera się na poniższych aktach prawnych:

1. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 788)
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. z 2013, poz. 135 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 1356)
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 124)
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.)

III. Diagnoza sytuacji społecznej w gminie Rzgów

Wybrane dane demograficzne dla gminy Rzgów:

Wyszczególnienie	2011 r.	2012 r.
Ludność	9682	9766
w tym kobiety	4988	5030
Ludność w wieku:		
przedprodukcyjnym 0-17 lat	1893	1912
produkcyjnym	6234	6260
poprodukcyjnym	1555	1594
Bezrobotni zarejestrowani	333	436
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na terenie gminy Rzgów	169	219
Uczniowie szkół podstawowych na terenie gminy Rzgów	411	410
Uczniowie szkoły gimnazjalnej na terenie gminy Rzgów	228	217

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi, Statystyczne Vademecum Samorządowca, MOPS Rzgów - Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

Wybrane dane statystyczne osób objętych pomocą finansową przez MOPS w Rzgowie:

Wyszczególnienie	2011 r.	2012 r.
Liczba rodzin objętych pomocą	272	236
Liczba osób w tych rodzinach	651	552
Powody przyznania pomocy:		
Ubóstwo	37	41
Bezdomność	6	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	32	28
Bezrobocie	129	130
Niepełnosprawność	109	109
Długotrwała lub ciężka choroba	116	132
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	57	62
Przemoc w rodzinie	4	4
Alkoholizm	86	90
Zdarzenie losowe	23	7
Sytuacja kryzysowa	9	4

Źródło: MOPS Rzgów, sprawozdanie MPIPS –R za 2011 r. i 2012 r.

Analiza danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie z dnia 22.11.2012r. wskazuje, że pomocą w 2012 r. objętych jest 75 rodzin z dziećmi do 18 r. życia. W rodzinach tych wychowuje się 156 - cioro dzieci. Problem bezradności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych występuje w 32 rodzinach, które pod swą opieką mają 70-cioro dzieci do 18 r. życia.

Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych:	Liczba rodzin	Liczba dzieci
W rodzinie niepełnej	10	14
W rodzinie wielodzietnej	9	36
Bezradność w sprawach gospodarstwa domowego	13	20

Źródło: MOPS Rzgów

Z kolei z danych PCPR w Łodzi wynika, że na terenie gminy Rzgów 10 rodzin sprawuje opiekę zastępczą: 5 rodzin spokrewnionych, 2 rodziny niezawodowe, 3 rodziny zawodowe (w tym jedna pełni funkcje pogotowia rodzinnego). W rodzinach tych przebywa 6-ciuo dzieci z Gminy Rzgów.

IV. Zasoby instytucjonalne umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych

Zasoby Gminy Rzgów umożliwiające rozwiązywanie problemów występujących w rodzinie to następujące instytucje i organizacje:

1. Urząd Miejski w Rzgowie (w skrócie UM),
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzgowie (w skrócie MOPS),
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie (w skrócie ZI),
4. Placówki oświatowe:
  - Przedszkole Publiczne w Rzgowie
  - Szkoła Podstawowa im. Jana Długosza w Rzgowie
  - Szkoła Podstawowa im. Św. Królowej Jadwigi w Kalinie
  - Szkoła Podstawowa im. K. Makuszyńskiego w Guzowie
  - Gimnazjum im. Kazimierza Jagiellończyka w Rzgowie,
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzgowie (w skrócie GKRPA),
6. Gminny Ośrodek Kultury w Rzgowie (w skrócie GOK),
7. Gminny Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji (w skrócie GOSTiR),
8. Punkty konsultacyjne w Rzgowie, Kalinie, Starowej Górze ,
9. Gminna Przychodnia Zdrowia w Rzgowie (w skrócie GPZ),
10. Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom „Otwarte Serca”,
11. Policja.

Ponadto, poza Gminą Rzgów ,wsparciem dla rodzin służy:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dla Powiatu Łódzkiego Wschodniego,
2. Sądy i kuratorzy sądowi.

Działania prorodzinne zasobów instytucjonalnych Gminy Rzgów

Lp.	Instytucja	Działalność wspierająca rodzinę
1.	Urząd Miejski w Rzgowie	Finansowanie przewozów dzieci niepełnosprawnych; udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych promujących rodzinę.
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzgowie	Praca socjalna; pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach; specjalistyczne poradnictwo; aktywizacja społeczna i zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej.
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie	Wsparcie i pomoc dla rodzin w przezwyciężeniu problemu przemocy.
4.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzgowie	Profilaktyka uzależnień, przeciwdziałanie demoralizacji dzieci i młodzieży, problemom związanym z nadużywaniem alkoholu; organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego, alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem(gra na gitarze, nauka tańca): udział w ogólnopolskich kampaniach promujących rodzinę.
5.	Gminny Ośrodek Kultury w Rzgowie	Krzewienie kultury, pozytywnych form organizacji czasu wolnego wśród dzieci i młodzieży; działalność profilaktyczna w zakresie zdrowia, uzależnień; udostępnienie bazy lokalowej; udział w organizowaniu pogadanek, warsztatów, wycieczek, wyjazdów; wspieranie aktywności lokalnej.
6.	Gminny Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji w Rzgowie	Krzewienie kultury fizycznej, pozytywnych form organizacji czasu wolnego wśród dzieci i młodzieży; działalność profilaktyczna w zakresie zdrowia, uzależnień; udostępnienie bazy lokalowej; wspieranie aktywności lokalnej
7.	Placówki oświatowe	Działalność edukacyjno – wychowawcza, organizowanie zajęć pozaszkolnych, wyrównujących szanse edukacyjne, socjoterapeutycznych, organizowanie dzieciom czasu wolnego - koła zainteresowań, świetlice szkolne, rajdy rodzinne; realizacja programów z zakresu profilaktyki uzależnień, przemocy, odpowiedzialności karnej nieletnich; włączanie się w ogólnokrajowe kampanie promujące rodzinę; szkolenia , warsztaty, pogadanki dla rodziców i uczniów w zakresie uzależnień, trudności opiekuńczo - wychowawczych; pomoc psychologiczno - pedagogiczna dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
8.	Gminna Przychodnia Zdrowia w Rzgowie	Działania w zakresie profilaktyki zdrowia, szczepienia dzieci, opieka zdrowotna rodzin.
9.	Punkty konsultacyjne w: Rzgowie, Kalinie , Starowej Górze	Poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczno – terapeutyczne dla osób doznających przemocy, zagrożonych wykluczeniem społecznym; profilaktyka uzależnień – cykle spotkań z młodzieżą i osobami dorosłymi, działalność promująca zdrowy tryb życia.

10.	Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom „Otwarte Serca”-	Działalność profilaktyczna zapobiegająca demoralizacji dzieci i młodzieży, pomoc w pokonywaniu trudności edukacyjnych, rozwijaniu zainteresowań, proponowanie konstruktywnych form spędzania czasu wolnego, dożywianie dzieci; profilaktyka uzależnień.
11.	Policja	Działania interwencyjne , profilaktyczne spotkania z dziećmi i młodzieżą; działania wspomagające inne instytucje pracujące z rodziną.

V. Misja

Misją niniejszego Programu jest misja zawarta w preambule ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w brzmieniu:

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności.

Dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra jej wszystkich członków, a w szczególności dzieci.”

W przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób , instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

VI. Cele główne i szczegółowe

Głównym celem Programu jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych .

Szczegółowe cele programu to:

1. Zabezpieczenie potrzeb socjalno-bytowych dziecka w rodzinie,
2. Zapobieganie sytuacjom kryzysowym, wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka i prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych,

VII. Realizacja programu

Cel szczegółowy 1 : Zabezpieczenie potrzeb socjalno-bytowych dziecka w rodzinie

<i>Lp.</i>	<i>Działanie</i>	<i>Okres realizacji</i>	<i>Realizator</i>	<i>Wskaźnik</i>	<i>Źródła finansowania</i>
1.	Pomoc materialna i finansowa	2013-2015	MOPOS	Liczba wspieranych rodzin	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

2.	Pomoc w formie dożywiania	2013-2015	MOPS. placówki oświatowe	Liczba wspieranych dzieci	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
3.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci w rodzinach,	2013-2015	GPZ, MOPS,	Liczba wspieranych, monitorowanych dzieci	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
4.	Zapewnienie wsparcia rodzinnie w formie: asystenta rodziny, rodziny wspierającej	2013-2015	MOPS	Liczba wspieranych rodzin	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
5.	Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dzieciom	2013-2015	GKRPA, GOSTiR, GOK, placówki oświatowe, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom „Otwarte Serca”	Liczba zorganizowanych form wypoczynku	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy 2: Zapobieganie sytuacjom kryzysowym, wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka i prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych

<i>Lp.</i>	<i>Działanie</i>	<i>Okres realizacji</i>	<i>Realizator</i>	<i>Wskaźnik</i>	<i>Źródła finansowania</i>
1.	Analiza i diagnoza rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu zadań rodzicielskich	2013-2015	MOPS , Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA	Liczba rodzin zagrożonych	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
2.	Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem	2013-2015	MOPS, , Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA , Policja	Liczba monitorowanych rodzin	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
3.	Konsultacje i specjalistyczne poradnictwo w zakresie rozwiązywania problemów opiekuńczo - wychowawczych, związanych z przemocą, uzależnieniami, aktywizacja zawodowa	2013-2015	MOPS, punkty konsultacyjne działające przy GKRPA, placówki oświatowe, Zespół Interdyscyplinarny	Liczba porad	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
4.	Organizowanie prelekcji, porad,	2013-2015	GKRPA, GOSTiR, GOK, placówki	Liczba spotkań	Środki własne realizatorów

	warsztatów dla rodziców i dzieci		oświatowe,		działania, środki zewnętrzne
5.	Zapewnienie pomocy w nauce i wyrównywaniu braków edukacyjnych, społecznych dzieci	2013-2015	Placówki oświatowe, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom „Otwarte Serca”	Liczba zorganizowanych zajęć wyrównawczych, liczba porad	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
6.	Realizacja programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy w rodzinie, udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych	2013-2015	MOPS, GKRPA, GOSTiR, GOK, placówki oświatowe,	Liczba zrealizowanych programów, akcji, imprez	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

VIII. Efekty i rezultaty programu

Przewidywanymi rezultatami podejmowanych działań mają być:

1. Poprawa funkcjonowania, jakości życia rodziny zagrożonej kryzysem;
2. Poprawa poczucia bezpieczeństwa rodziny, a zwłaszcza dzieci;
3. Pozostawanie dzieci w naturalnym środowisku rozwoju;
4. Wyzwolenie potencjału i zasobów tkwiących w rodzinie w celu jej integracji;
5. Ograniczenie czynników prowadzących do rozpadu rodziny;
6. Ochrona dzieci i młodzieży przed porzuceniem, zaniedbaniem, przemocą, uzależnieniami, przestępczością.

IX. Monitoring

Niniejszy Program jest dokumentem otwartym i może podlegać okresowej weryfikacji bądź modyfikacji.

Realizowany będzie przy współpracy lokalnych instytucji, organizacji, innych podmiotów zajmujących się problemami rodziny.

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin oraz przedstawianie potrzeb związanych z realizacją zadań będzie przedkładane Radzie Miejskiej w Rzgowie przez Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzgowie w terminie do 31 marca każdego roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.